

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula

Gorzów Wlkp., 2 czerwca 2025 r.

Nasz znak: PS-III.9518.3.2025.BBla
Sprawę prowadzi: Barbara Błatkiewicz
Telefon: 95 7851407
e-mail: barbara.blatkiewicz@lubuskie.uw.gov.pl

Pan
Mateusz Czechowski
Prezes Zarządu
Spółdzielni Socjalnej Alternatywy
ul. gen. Sikorskiego 15/4
65-454 Zielona Góra

Dotyczy: wystąpienia pokontrolnego

Na podstawie art. 15 i art. 16 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U.2024, poz.113 z późn.zm) oraz przepisów rozdziałów 2-5 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) zespół kontrolny w składzie: **Barbara Błatkiewicz** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim – przewodnicząca zespołu kontrolnego, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 75-1/2025 z dnia 18 marca 2025r.,

Beata Mroczkowska - starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim - członek zespołu kontrolnego, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 75-2/2025 z dnia 18 marca 2025r. przeprowadził w okresie od 25.03.2025 r. do 02.04.2025 r. kontrolę problemową w przedsiębiorstwie społecznym Spółdzielnia Socjalna Alternatywy, ul. gen. Sikorskiego 15/4, 65-454 Zielona Góra w zakresie spełniania warunków określonych w ustawie o ekonomii społecznej dla przedsiębiorstw społecznych wskazanych w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5-10 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej. Kontrola obejmowała okres od 01.01.2024 r. do 24.03.2025 r. i została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na rok 2025. Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. O rozpoczęciu kontroli podmiot kontrolowany został powiadomiony pismem Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. Pani Grażyny Jelskiej z dnia 17.03.2025 r., znak: PS-III.9518.3.2025.BBla, działającej z upoważnienia Wojewody Lubuskiego.
(akta kontroli str.1-3)

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące akty prawne: ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 113 z późn. zm.), ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U.2020, poz. 224), rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 października 2022r. w sprawie rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego (Dz.U 2022, poz. 2215). W trakcie kontroli wyjaśnień udzielali: Pan Mateusz Czechowski Prezes Zarządu oraz Pani Kamila Semków członek Zarządu Spółdzielni Socjalnej Alternatywy w Zielonej Górze.

Opis ustalonego stanu faktycznego.

Spółdzielnia Socjalna Alternatywy z siedzibą przy ul. gen. Sikorskiego 15/4 w Zielonej Górze (REGON: 368553461, NIP: 9291928963) prowadzi działalność gospodarczą na podstawie aktualnego odpisu z Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000700353 - stan na dzień 25.03.2025 r. Do reprezentacji podmiotu jest uprawniony Zarząd, w skład którego wchodzi Pan Mateusz Czechowski Prezes Zarządu oraz Pani Kamila Semków członek Zarządu, którzy składają oświadczenia woli. Podmiot kontrolowany legitymuje się statusem przedsiębiorstwa społecznego nadanego decyzją (*) Wojewody Lubuskiego (*). Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizację usług społecznych. Zespół kontrolny dokonał oględzin pomieszczeń użytkowanych przez podmiot kontrolowany w miejscach wykonywania działalności: przy (*) tj. sala główna, toaleta, szatnia, łazienka, jadalnia, sala terapeutyczna, pomieszczenie socjalne, zaplecze kuchenne, biuro, ogród, a także przy (*) tj. przedpokój, łazienka, korytarz-łacznik, sala główna, sala terapeutyczna, pokój relaksu, biuro.
(akta kontroli str. 4-9)

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W toku kontroli stwierdzono, że Spółdzielnia Socjalna Alternatywy:

- prowadzi działalność gospodarczą, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 2 ustawy o ekonomii społecznej,
- prowadzi działalność służącą rozwojowi lokalnemu, mającą na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o ekonomii społecznej,
- prowadzi działalność służącą rozwojowi lokalnemu, mającą na celu realizację usług społecznych, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o ekonomii społecznej,
- zatrudnia co najmniej 3 osoby na podstawie umowy o pracę, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej,
- co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o ekonomii społecznej,
- nie zatrudniała osób uprawnionych do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w związku z tym nie zaistniał obowiązek informowania pracowników o skutkach podjęcia zatrudnienia w zakresie prawa do tego zasiłku, zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o ekonomii społecznej,
- korzystała z instrumentów wsparcia wskazanych w art. 21 lub art. 22 ustawy o ekonomii społecznej,

- realizuje indywidualne plany reintegracyjne w związku z udzielonym instrumentem wsparcia, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej,
- posiada organ konsultacyjno-doradczy, zgodnie z art. 7 ustawy o ekonomii społecznej,
- przestrzega określonych w art. 8 ust. 1 i art. 9 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej, zakazów w zakresie rozdysponowania majątku przedsiębiorstwa społecznego na rzecz podmiotów powiązanych, oraz ograniczeń w zakresie przeznaczenia zysku lub nadwyżki bilansowej przedsiębiorstwa społecznego,
- wywiązała się z obowiązku złożenia rocznego sprawozdania przedsiębiorstwa społecznego, zgodnie z art. 10 ustawy o ekonomii społecznej.

Wobec tego warunki określone w ustawie o ekonomii społecznej dla przedsiębiorstw społecznych uznane zostały za spełnione.

Charakter podmiotu ekonomii społecznej i prowadzona działalność przedsiębiorstwa społecznego.

Przedsiębiorstwo Społeczne jest spółdzielnią socjalną działającą pod nazwą Spółdzielnia Socjalna Alternatywy. Podczas kontroli zapoznano się z zapisami statutu spółdzielni, które zawierają normy określające zasady jej funkcjonowania. Zgodnie z § 3 celem spółdzielni jest:

- reintegracja społeczna i zawodowa członków oraz pracowników spółdzielni,
- prowadzenie działalności gospodarczej, działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych, działalności oświatowo-kulturalnej oraz działalności społecznej na rzecz swoich członków i pracowników oraz ich środowiska lokalnego, realizacja usług społecznych,
- spółdzielnia może prowadzić statutową odpłatną i nieodpłatną działalność pożytku publicznego określoną w art. 4.1 Ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie między innymi z zakresie:
 - pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
 - działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - ochrony i promocji zdrowia i działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
 - działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
 - wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
 - przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Zgodnie z przedstawioną przez Pana Prezesa informacją, głównym przedmiotem działalności spółdzielni jest pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych. Działalność opiera się na reintegracji społecznej podczas organizowania zajęć terapeutycznych (działania kreatywno-artystyczne, plastyczne, muzykoterapia, relaksacyjne, gimnastyczne, integracyjne, zajęcia wspomagające pamięć). Poza zorganizowanymi formami terapii, pracownicy na bieżąco opiekują się podopiecznymi pielęgnując i wspomagając ich w codziennych czynnościach życiowych. Bezpośrednio - odbiorcami działań są osoby starsze, w wieku emerytalnym, osoby z niepełnosprawnościami. Natomiast pośrednio z działalności spółdzielni korzystają członkowie rodzin (opiekunowie) osób starszych zależnych, którzy otrzymują wytchnienie

w opiece nad bliskimi. Usługi realizowane są w dwóch placówkach wsparcia dziennego: przy (*) w Zielonej Górze, od poniedziałku do piątku w godz. 7:00 – 17:00. Aktualnie Spółdzielnia Socjalna Alternatywy prowadzi statutową działalność na trzech polach:

- działalność odpłatna – Pobyt w Domu Dziennego Pobytu – przeznaczona dla klientów prywatnych, głównie członków rodzin i opiekunów osób starszych poszukujących dziennego wsparcia w opiece nad ich bliskimi seniorami,
- zadanie publiczne „Opieka wytchnieniowa” dla organizacji pozarządowych edycja 2025 – działalność nieodpłatna dla 70 osób/członków rodzin i opiekunów osób starszych ze znacznym stopniem niepełnosprawności, poszukujących dziennego wsparcia w opiece nad ich bliskimi w wymiarze 240 godzin pobytu w placówce w ciągu roku,
- zadanie publiczne „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych edycja 2025 – działalność nieodpłatna dla 43 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności polegająca na przyznaniu każdemu przyjętemu podopiecznemu 60 godzin indywidualnej asystentury, co miesiąc.

Zespół kontrolny stwierdził, że przedsiębiorstwo społeczne spełnia wymogi wynikające z art. 3 ust. 1 pkt. 2 ustawy o ekonomii społecznej, który stanowi, że status przedsiębiorstwa społecznego mogą posiadać podmioty ekonomii społecznej, prowadzące działalność gospodarczą, jako zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

Przedsiębiorstwo społeczne spełnia przesłanki art. 4. ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy o ekonomii społecznej tj. prowadzi działalność służącą rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizację usług społecznych.

(akta kontroli str. 10-58)

Zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym.

Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli tj. 25 marca 2025 r. r. Spółdzielnia Socjalna Alternatywy zatrudnia (*) osób na podstawie umowy o pracę, w tym:

- (*) w wymiarze niższym niż ½ pełnego wymiaru czasu pracy,
- (*) w wymiarze ½ etatu,
- (*) w wymiarze wyższym niż ½ etatu, a niższym niż pełen etat,
- (*) w wymiarze pełnego etatu.

Ponadto spółdzielnia współpracuje z (*) osobami na podstawie umów cywilnoprawnych (w tym (*) są zatrudnione również na etatach w spółdzielni). Spośród zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (*) pracowników to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym (*) z tych osób jest zatrudniona w wymiarze poniżej ½ etatu.

Zespół kontrolny stwierdził, iż pracodawca spełnia wymogi dla prowadzących przedsiębiorstwo społeczne wynikające z art. 5. ust. 1 ww. ustawy tj. zatrudnia co najmniej 3 osoby na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Każda z tych osób jest zatrudniona w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy. Potwierdzono, że co najmniej 30% z ogółu osób zatrudnionych stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy.

Ponadto pracodawca poinformował, że nie zatrudnia osób uprawnionych do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w związku z tym nie zaistniał obowiązek

informowania pracowników o skutkach podjęcia zatrudnienia w zakresie prawa do tego zasiłku.

(akta kontroli str. 59-65)

Realizacja indywidualnych planów reintegracyjnych, instrumenty wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych.

Przedsiębiorstwo społeczne w przypadku każdej zatrudnionej osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym, do której został udzielony instrument wsparcia wskazany w art. 21 lub art. 22 ustawy o ekonomii społecznej zobowiązane jest do opracowania i realizacji indywidualnego planu reintegracyjnego.

Podmiot kontrolowany poinformował, że w 2024 r. korzystał z następujących form wsparcia:

- w ramach Programu „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” na lata 2022-2025 spółdzielnia otrzymała wsparcie finansowe ze środków KPO - umowa (*)
- projekt „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Zielonej Górze”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027, Priorytet 6. Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli, Działanie 6.10 Przedsiębiorczość Społeczna – umowy: (*).

Podczas kontroli pracodawca przedstawił indywidualne plany reintegracyjne dla osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę, które posiadają status osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych. Zatrudniając osoby zagrożone wykluczeniem społecznym każdorazowo tworzone były indywidualne plany reintegracji, w ramach których podejmowane były działania mające na celu powrót do aktywności zawodowej i społecznej pracowników, m.in.: szkolenia i warsztaty umożliwiające zdobycie nowych kwalifikacji, kompetencji i wiedzy, wsparcie doświadczonych osób świadczących bezpośrednio usługi społeczne – w codziennej pracy, zajęcia edukacyjne, spotkania i wyjazdy integracyjne, wspólne imprezy okolicznościowe (urodziny, wigilia itp.). Dodatkowo część pracowników podjęła naukę na kierunkach: opiekuna medycznego, opiekuna osób starszych, terapeuty zajęciowego, a także zdobywają dodatkowe kwalifikacje wynikające z doskonalenia zawodowego na kierunkach m.in.: muzykoterapia spersonalizowana, metoda Montessori Senior – Montessori Lifestyle. Dzięki podejmowanym działaniom reintegracyjnym pracownicy uzyskali zdolności do samodzielnego świadczenia pracy oraz wiedzę i umiejętności pozwalające na pełnienie ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania. Indywidualne programy reintegracyjne zgodnie z art. 6 ustawy o ekonomii społecznej, zawierały informacje o:

- sytuacji społecznej i zawodowej osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym;
- planowanych działaniach z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej;
- zakładanych efektach planowanych działań z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej oraz sposobie ich oceny.

(akta kontroli str. 66-74)

Regulacje prawne i funkcjonowanie organu konsultacyjno-doradczego w przedsiębiorstwie społecznym.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej przedsiębiorstwo społeczne posiada organ konsultacyjno-doradczy, w którego skład wchodzi wszystkie osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie. Jednakże w przypadku, jeśli przedsiębiorstwo społeczne działa jako spółdzielnia socjalna utworzona przez osobę prawną, lub gdy liczba członków spółdzielni socjalnej jest niższa niż liczba pracowników niebędących jej członkami, powoływanie organu konsultacyjno-doradczego nie jest wymagane. W takich podmiotach wymagane jest zwoływanie przez ten podmiot spotkania konsultacyjnego, o którym mowa w art. 7a ustawy o spółdzielniach socjalnych. Wyłączenie to zostało wskazane w art. 7 ust. 5 ustawy o ekonomii społecznej. Zgodnie ze statutem członkami założycielami spółdzielni są osoby prawne: fundacja „Pięćdziesiątka na plusie” oraz fundacja „Babko udaj się!”. Spotkanie konsultacyjne pracowników Spółdzielni Socjalnej Alternatywy odbyło się 13.09.2024r., podczas którego przedstawiono i omówiono sprawozdanie finansowe za rok 2023 oraz plany związane z działalnością spółdzielni w kolejnym roku. Zebrani nie wnieśli do spotkania żadnych spraw ani wniosków. W spotkaniu wzięło udział (*). Zespół kontrolny stwierdził, że pracodawca spełnia wymogi dla prowadzących przedsiębiorstwo społeczne wynikające z art. 7 ustawy o ekonomii społecznej. (akta kontroli str. 75-78)

Stosowane zakazy w zakresie rozdysponowania majątku przedsiębiorstwa społecznego na rzecz podmiotów powiązanych.

Zgodnie z art. 8. ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej przedsiębiorstwo społeczne nie może:

- 1) udzielać pożyczek osobom prawnym organizacyjnie z nim powiązanym ani swoim członkom, członkom organów tego przedsiębiorstwa, osobom zatrudnionym w tym przedsiębiorstwie ani osobom, z którymi osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, ani zabezpieczać ich zobowiązań mieniem przedsiębiorstwa społecznego;
- 2) przekazywać majątku na rzecz osób, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje nieodpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
- 3) wykorzystywać majątku na rzecz osób, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich, chyba że to wykorzystanie wynika bezpośrednio z celu statutowego;
- 4) dokonywać zakupu towarów lub usług od osób prawnych organizacyjnie z nim powiązanych lub podmiotów, w których uczestniczą osoby, o których mowa w pkt 1, na zasadach innych niż w przypadku osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

Zespół kontrolny zapoznał się z zapisami Uchwały (*) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Socjalnej Alternatywy w sprawie realizacji art. 8 ustawy o ekonomii społecznej. Stwierdzono, że uchwała zawiera wszystkie ograniczenia wymienione art. 8 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej dotyczące dysponowania majątkiem przedsiębiorstwa społecznego. W związku z powyższym uznano, że pracodawca spełnia wymogi dla

prowadzących przedsiębiorstwo społeczne wynikające z art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o ekonomii społecznej.
(akta kontroli str. 79)

Ograniczenia w zakresie przeznaczania zysku lub nadwyżki bilansowej przedsiębiorstwa społecznego.

Zgodnie z art. 9. ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej przedsiębiorstwo społeczne nie przeznaczają zysku albo nadwyżki bilansowej uzyskanych z wykonywanej działalności, o której mowa w art. 3 ust. 1, do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy i osoby w nim zatrudnione. Zespołowi kontrolnemu przedłożono sprawozdanie finansowe za okres od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r., bilans, rachunek zysków i strat oraz Uchwałę (*) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Socjalnej Alternatywy w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2024 r. Zapisy Uchwały (*) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Socjalnej Alternatywy określają zasady finansowe obowiązujące w spółdzielni i są zgodne z art. 9. ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej.
(akta kontroli str. 79-86)

Roczne sprawozdanie z działalności przedsiębiorstwa społecznego

Podmiot, który uzyskał status przedsiębiorstwa społecznego zobowiązany jest do corocznego składania rocznego sprawozdania. Wymóg ten wynika z art. 10 ustawy o ekonomii społecznej. Sprawozdanie składa się w terminie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy w formie elektronicznej za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej. Spółdzielnia Socjalna Alternatywy wywiązała się z obowiązku sprawozdawczego i złożyła sprawozdanie z działalności przedsiębiorstwa społecznego za 2024 rok w dniu 28.02.2025 r.

Pozytywnie oceniam spełnianie przez Spółdzielnię Socjalną Alternatywy w Zielonej Górze warunków, o których mowa w art. 3, art. 4 ust. 1 oraz art. 5-10 ustawy o ekonomii społecznej. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości i uchybień.

Wobec powyższej oceny dotyczącej realizacji zadań w zakresie objętym kontrolą, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych. Od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula

(*) Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2022.902)